

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра приватного права

Затверджено
Науково-методичною радою
Університету,
протокол від 19.10 2022 № 9
Голова НМР *Василь - С. Сурженко*

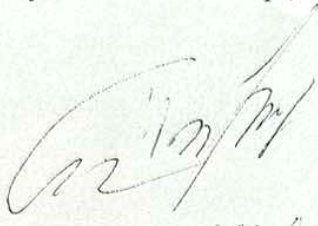
**Робоча програма
навчальної дисципліни
«Трудове право України»**
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 08 «Право», 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»
освітня програма «Митна безпека», «Правоохоронна діяльність»

Статус дисципліни: обов'язкова (спеціальність 081 «Право»), вибіркова
(спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»)

Ірпінь - 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право України» складена на основі освітньо-професійної програми «Митна безпека» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього рівня, спеціальності 081 «Право», затвердженої Вченою радою Університету «26» квітня 2021 р., протокол № 5; на основі освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього рівня, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», затвердженої Вченою радою Університету 26 квітня 2021 р., протокол №5.

Укладач:

Л.Д. Менів, к.ю.н, доцент, доцент кафедри приватного права

О.Є. Костюченко, д.ю.н., професор, професор кафедри приватного права

Рецензенти:

Л.В. Омельчук, к.ю.н, доцент, доцент кафедри кримінальної юстиції

Л.О. Самілик, к.ю.н, доцент, доцент кафедри приватного права

Гарант освітньої програми «Митна безпека»

І.П. Петрова, к.ю.н., доцент, кафедри адміністративного права, процесу та митної безпеки

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність»

Г.Л.Чигрина, к.ю.н., доцент, професор кафедри фінансових розслідувань

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою приватного права, протокол від «22» 10 2022 р. № 5.

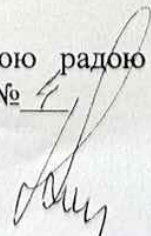
В.о. завідувача кафедри

І.В. Чеховська, д.ю.н, професор

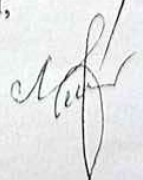
Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від «05» 10. 2022 № 4

Голова вченої ради ННІ права

В.В. Топчій., д.ю.н., професор

Завідувач відділу планування, організації та контролю освітнього процесу Реєстраційний № _____

Л.В. Мілімко, к.ю.н., доцент

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право України» складена на основі освітньо-професійної програми «Митна безпека» першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 081 «Право», затвердженої Вченою радою Університету «25» квітня 2019 р., протокол № 4; «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», затвердженої Вченою радою Університету 26 квітня 2021 р., протокол №544.

Укладач:

Л.Д. Менів, к.ю.н, доцент, доцент
кафедри приватного права

О.Є. Костюченко, д.ю.н., професор,
професор кафедри приватного права

Рецензенти:

Л.В. Омельчук, к.ю.н, доцент, доцент
кафедри кримінальної юстиції

Л.О. Самілик, к.ю.н, доцент, доцент
кафедри приватного права

Гарант освітньої програми

І.П. Петрова, к.ю.н., доцент,
професор кафедри адміністративного
права та процесу і митної безпеки

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою приватного права, протокол від «__» __ 2022 р. №__.

В.о. завідувача кафедри

І.В. Чеховська, д.ю.н, професор

Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від «__» __ 2022 №__

Голова вченої ради ННІ права

Топчій В.В., д.ю.н., професор

Завідувач відділу планування,
організації та контролю
освітнього процесу

Л.В. Мілімко, к.ю.н., доцент

Реєстраційний № _____

ЗМІСТ

1. Передмова	4
2. Опис навчальної дисципліни.	5
3. Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями	10
4. Критерії оцінювання	23
5. Засоби оцінювання	29
6. Форми та перелік питань для поточного та підсумкового контролю.	30
7. Рекомендована література.	33

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Трудове право України» належить до дисциплін для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право», освітньої програми «Митна безпека» для денної та заочної форми навчання.

Метою навчальної дисципліни «Трудове право України» є узагальнення та систематизації отриманих в процесі навчання знань, умінь та навичок ознайомити здобувачів з змістом основних правових інститутів, що регулюють трудові та пов'язані з ними правовідносини. Дати здобувачам необхідні теоретичні знання та практичні навички самостійної роботи з нормативними актами щодо правового регулювання основних трудових прав та обов'язків працюючих, державних соціальних гарантій та компенсацій, прав та обов'язки роботодавців. Сприяти підвищенню правової обізнаності здобувачів, як майбутніх працівників, щодо своїх обов'язків та прав у трудовій сфері. Правові знання щодо регламентації існуючих систем оплати праці стануть в нагоді у професійній діяльності. Разом з тим, метою дисципліни є формування правового світогляду та правову культуру здобувачів.

Завданнями навчальної дисципліни «Трудове право України» є вивчення здобувачами понятійного апарату, що застосовується у законодавстві, яке регулює трудові правовідносини в Україні. Вивчення системи норм чинного трудового законодавства. Набуття вміння застосувати трудове законодавство на практиці у конкретних обставинах справи. Правова обізнаність у загальних нормах трудового права розуміння їх змісту та зв'язку з іншими нормами права.

Методи та форми навчання:

При викладанні дисципліни застосовуються такі методи навчання, як:

1. Репродуктивний.
2. Проблемного навчання.
3. Евристичний (частково-пошуковий).
4. Дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

- проблемні лекції;
- панельна дискусія;
- міні-конференції;
- семінари-дискусії, семінари-практикуми, семінари - розгорнуті бесіди;
- рольові ігри (елементи), тренінги;
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- застосування наочних засобів (схеми, таблиці тощо);
- моделюючі вправи, розв'язування творчих завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Форми організації занять: лекції, семінарські заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти, індивідуальна робота, комп'ютерне тестування, консультації.

Організація поточного та підсумкового контролю знань

Для оцінки знань здобувачів з дисципліни використовуються такі методи контролю: індивідуальне опитування здобувачів (усне та письмове); тестування; рішення ситуаційних завдань; обговорення творчих робіт; модульний контроль; диференційований залік.

Основні методи контролю знань здобувачів з трудового права:

за змістовим модулем:

- усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо) на семінарах, враховуючи, що рівень підготовки здобувача відображає систематичність його самостійної роботи над дисципліною;

- тестова перевірка за темами дисципліни;
- практична перевірка – вирішення ситуаційних завдань, вправ;
- захист рефератів, доповідей;
- виконання модульних контрольних робіт.

Поточний контроль.

Об'єктами поточного контролю є: систематичність та активність поточної роботи; виконання здобувачем обов'язкових завдань навчальної програми; виконання завдань для

самостійного та індивідуального опрацювання; оцінювання знань здійснюється на семінарських заняттях шляхом усного і письмового опитування, виконання перевіркових робіт і завдань, тестування.

Модульний контроль

Об'єктом модульного контролю виступає рівень знань здобувача за темами модульного контролю. Модульний контроль є проміжним видом контролю і виставляється у терміни, визначені програмою курсу. Оцінка за модуль є підсумковою з оцінок поточного контролю та модульної роботи і виставляється за умови, що за попередній період здобувачами відпрацьований пропущений матеріал.

Підсумковий контроль.

Об'єктом підсумкового контролю виступає рівень знань здобувача за дисципліною в цілому. Підсумкове оцінювання знань здобувачів здійснюється підсумовуванням результатів оцінювання за модуль та результати екзамену за 100-бальною системою з подальшим переведенням традиційної шкали оцінювання за системою ЄКТС для фіксації оцінки в нормативних документах. Підсумкове оцінювання знань здобувачів – диференційований залік.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої, освіти галузь знань, спеціальність Освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова Вибіркова	
Модулів - 3	Галузь знань: 08 «Право» 26 «Цивільна безпека»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 3		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		5-й	5-й
	Спеціальність: (напрямок підготовки) 081 «Право» 262 «Правоохоронна діяльність»	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	

		– год.	- год.
--	--	--------	--------

	Освітня програма: «Митна безпека» «Правоохоронна діяльність»	Самостійна робота	
		58 год.	84 год.
		Індивід.-консультац. робота: 2/2 год.	
		Форма семестрового контролю: диференційований залік	

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК І. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК 4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції І про захист прав людини та основоположних і свобод, а також практики Європейського ; союзу.

СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як; конституційне право, адміністративне право і адміністративно процесуальне право, цивільне цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

2.2. РЕЗУЛЬТАТ НАВЧАННЯ

ПРН 8. Виявляти юридично значущі дані та обставини, давати правову кваліфікацію з'ясованим фактам та обставинам, встановлювати фактичні обставини юридичної справи, що вимагає вирішення.

ПРН 10. Давати переконливі та аргументовані оцінки на основі аналізу суперечливих позицій.

ПРН 12. Застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних ситуацій в професійній діяльності.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Трудове право України» є вивчення таких навчальних дисциплін як: «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Цивільне право України», «Адміністративне право України».

Основні положення навчальної дисципліни «Трудове право України» мають застосовуватися при вивченні дисциплін «Міжнародний захист прав людини» та інших навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти.

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ»
(денна форма навчання)

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінар. заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1 заліковий кредит (30 год.)						
Змістовний модуль 1 (Т1.1.-1.4.) Загальні положення трудового права						
1.1.	Предмет, метод, система, функції та принципи трудового права України	1	1		4	6
1.2.	Джерела трудового права	1	1		4	6
1.3.	Суб'єкти трудового права	1	1		4	6
1.4.	Правовідносини, що регулюються нормами трудового права	1	1		4	6
Всього по модулю:		4	4		16	24
МОДУЛЬ II = 1 заліковий кредит (30 год.)						
Змістовний модуль 1 (Т2.1.-2.4.) Договірне регулювання відносин у сфері праці						
2.1.	Соціальне партнерство. Колективні договори та угоди	1	1		4	6
2.2.	Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	1	1		4	6
2.3.	Трудовий договір	1	0,5	1	3	5,5
2.4.	Укладення, зміна та припинення трудового договору	1	0,5	1	3	5,5
2.5.	Робочий час та час відпочинку	2	1		4	7
Всього по модулю:		6	4	2	18	30
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
МОДУЛЬ III = 1 заліковий кредит (30 год.)						

Змістовний модуль 3 (ТЗ.1.-3.6.) Окремі інститути права						
3.1.	Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати	1	1		4	6
3.2.	Дисципліна праці	1	1		4	6
3.3.	Матеріальна відповідальність	1	1		4	6
3.4.	Охорона праці	1	1		4	6
3.5.	Нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю	1	1		4	6
3.6.	Трудові спори	1	1		4	6
Всього по модулю:		6	6		24	36
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю - екзамен						
Разом годин з курсу:		16	14	2	58	90

(заочна форма навчання)

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінар. заняття (год.)	Інд.-конс. Робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1 заліковий кредит (30 год.)						
Змістовний модуль 1 (Т1.1.-1.4.) Загальні положення трудового права						
1.1.	Предмет, метод, система, функції та принципи трудового права України	1			6	7
1.2.	Джерела трудового права				6	6
1.3.	Суб'єкти трудового права				6	6
1.4.	Правовідносини, що регулюються нормами трудового права				6	6
Всього по модулю:		1			24	25
МОДУЛЬ II = 1 заліковий кредит (30 год.)						

Змістовний модуль 1 (Т2.1.-2.4.) Договірне регулювання відносин у сфері праці						
2.1.	Соціальне партнерство. Колективні договори та угоди				6	6
2.2.	Правове регулювання зайнятості та працевлаштування				6	6
2.3.	Трудовий договір	1	1	2	6	10
2.4.	Укладення, зміна та припинення трудового договору					
2.5.	Робочий час та час відпочинку				6	6
Всього по модулю:		1	1	2	24	28
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
МОДУЛЬ III =1 заліковий кредит (30 год.)						
Змістовний модуль 3 (Т3.1.-3.6.) Окремі інститути права						
3.1.	Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати				6	6
3.2.	Дисципліна праці	1			6	7
3.3.	Матеріальна відповідальність				6	6
3.4.	Охорона праці				6	6
3.5.	Нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю				5	5
3.6.	Трудові спори	1	1		5	7
Всього по модулю:		2	1		34	37
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю - екзамен						
Разом годин з курсу:		4	2	2	82	90

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовний модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТРУДОВОГО ПРАВА.

Тема 1.1. Предмет, метод, система, функції та принципи трудового права України

План лекційного заняття

1. Вступ. Поняття трудового права України як галузі права.
2. Суспільні трудові відносини, що становлять предмет регулювання трудового права.
3. Метод правового регулювання трудових відносин
4. Функції трудового права України. Принципи трудового права.
5. Система трудового права України. Відмежування трудового права від суміжних галузей права.

План семінарського заняття

1. Поняття праці. Трудові відносини як центральні серед суспільних відносин, врегульованих трудовим правом.
2. Метод трудового права, його особливості.
3. Система трудового права, її структура. Система трудового законодавства.
4. Відмежування трудового права від суміжних галузей права (конституційного, цивільного, адміністративного, господарського).
5. Функції та принципи трудового права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Роль праці та трудового права в житті суспільства.
2. Історичні витоки та становлення трудового права .
3. Сучасний стан та перспективи розвитку трудового права.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке трудове право як галузь права, як наука і як навчальна дисципліна?
2. Які правовідносини складають предмет трудового права?
3. Що таке метод правового регулювання трудового права? Назвіть ознаки методу трудового права. Які є види методів трудового права і в чому полягає їхній зміст?
4. Покажіть на прикладах дію методів трудового права.
5. Дайте визначення функцій трудового права. Які є види функцій трудового права і в чому полягає їхній зміст?
6. Дайте визначення системи трудового права і трудового законодавства України.
7. Назвіть структурні елементи системи трудового права, наведіть приклади.
8. Чи тотожні поняття «система трудового права» та «система науки трудового права»? Визначте різницю між ними, якщо вона є.
9. Як співвідносяться поняття «система трудового права», «система трудового законодавства» та «система навчальної дисципліни «Трудове право України»?
10. Назвіть принципи та функції трудового права.

Рекомендована література:

- Основна: [6-9; 19, 20, 21; 22; 24];
Допоміжна: [4; 5; 12, 13];
Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];
Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 1.2. Джерела трудового права

План лекційного заняття

1. Поняття джерел трудового права України, їх класифікація.
2. Конституція України як основне джерело трудового права.
3. Кодекс законів про працю України: загальна характеристика. Проект Трудового кодексу.
4. Закони та підзаконні нормативно-правові акти, які регулюють працю. Закон про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану.
5. Локальні нормативно-правові акти. Судова практика в системі джерел трудового права України.

План семінарського заняття

1. Поняття та класифікація джерел трудового права України.
2. Конституція України – основне джерело трудового права.
3. Кодекс законів про працю України: загальна характеристика. Проект Трудового кодексу.
4. Закони та підзаконні акти, котрі регулюють соціально-трудові відносини.
5. Локальні нормативно-правові акти. Судова практика.

План самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Єдність і диференціація правового регулювання праці.
2. Оціночні поняття у законодавстві про працю.
3. Дія нормативних актів трудового права у часі, просторі та за колом осіб.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке джерела трудового права і які їх особливості? Назвіть види джерел трудового права й наведіть приклади.
2. Як класифікуються джерела трудового права за юридичною силою? Наведіть приклади.
3. Як класифікуються джерела трудового права за сферою дії? Назвіть приклади.
4. Наведіть приклади загальних і спеціальних правових норм, що регулюють трудові відносини.
5. Дайте загальну характеристику Кодексу законів про працю.
6. На які групи можна поділити закони як джерела трудового права? Наведіть приклади.
7. Що таке підзаконні нормативні акти? Охарактеризуйте їх як джерела трудового права. Покажіть їх значення на конкретних прикладах.
8. Дайте визначення локальних нормативних актів та назвіть їх особливості.
9. Визначте місце актів судових органів серед джерел трудового права.
10. Яка роль міжнародноправових актів для регулювання трудових відносин в Україні?

Рекомендована література:

- Основна: [7; 10; 19; 20-24];
 Допоміжна: [4; 15; 12; 13];
 Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];
 Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 1.3. Суб'єкти трудового права

План лекційного заняття

1. Поняття та види суб'єктів трудового права України.
2. Працівник як суб'єкт трудового права.
3. Роботодавець як суб'єкт трудового права.
4. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права України. Профспілкові органи як суб'єкти трудового права.
5. Державні органи як суб'єкти трудового права.

План семінарського заняття

1. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права.

2. Працівники як суб'єкти трудового права. Роботодавець як суб'єкт трудового права.
3. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права.
4. Профспілкові органи та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права.
5. Державні органи, які виступають суб'єктами трудового права

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Правовий статус організацій роботодавців у трудових правовідносинах.
2. Правове становище суб'єктів трудового права в умовах воєнного стану.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття суб'єкта трудового права.
2. Назвіть види суб'єктів трудового права та наведіть приклади.
3. Назвіть елементи правового статусу суб'єктів трудового права.
4. Працівник як суб'єкт трудового права: правовий статус.
5. Які особливості правового статусу роботодавця як суб'єкта трудового права?
6. Поясніть правовий статус трудового колективу як суб'єкта трудового права.
7. Які повноваження має професійна спілка як суб'єкт трудового права?
8. В яких випадках і які державні органи виступають як суб'єкти трудового права?
9. Які повноваження державних органів як суб'єктів трудового права?

Рекомендована література:

Основна: [7; 9; 19; 21; 24];

Допоміжна: [4; 5; 12; 13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 1.4. Правовідносини, що регулюються нормами трудового права

План лекційного заняття

1. Поняття та ознаки трудових правовідносин.
2. Класифікація правовідносин, що складають предмет трудового права
3. Умови й підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин .
4. Зміст трудових правовідносин та відносин тісно пов'язаних з ними.

План семінарського заняття

1. Поняття та ознаки трудових правовідносин.
2. Класифікація правовідносин, що складають предмет трудового права
3. Умови й підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин .
4. Зміст трудових правовідносин.
5. Види правовідносин, що тісно пов'язаних з трудовими.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Види правовідносин, що тісно пов'язаних з трудовими.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення трудових правовідносин. Визначте ознаки трудових правовідносин та наведіть приклади.
2. Назвіть види трудових правовідносин за різними критеріями.
3. Назвіть умови та підстави виникнення трудових правовідносин. Яку структуру мають трудові правовідносини?
4. Які ознаки є характерними для працівника як суб'єкта трудових правовідносин?
5. Які ознаки є характерними для роботодавця як суб'єкта трудових правовідносин?
6. Чи можуть виступати однією із сторін трудових правовідносин трудові колективи?

7. З чим пов'язано виникнення, зміна та припинення трудових правовідносин?
8. Які особливості притаманні юридичним фактам?

Рекомендована література:

Основна: [7; 9; 19; 20; 22; 24];

Допоміжна: [4; 5; 12; 13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Змістовний модуль 2.

ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ПРАЦІ

Тема 2.1. Соціальне партнерство. Колективні договори та угоди

План лекційного заняття

1. Поняття соціального партнерства, його мета та форми. Соціальні партнери та органи соціального партнерства. Дія актів соціального партнерства в умовах воєнного стану.
2. Поняття, значення та види колективних угод.
3. Поняття колективного договору. Сторони, зміст та структура колективного договору.
4. Колективні переговори, розробка і порядок укладення колективного договору.
5. Реалізація колективного договору і контроль за його дією, відповідальність за порушення колективного договору.

План семінарського заняття

1. Поняття соціального партнерства, його мета та форми.
2. Поняття, значення та види колективних угод.
3. Поняття, зміст та структура колективного договору.
4. Колективні переговори, розробка і порядок укладення колективного договору.
5. Реалізація колективного договору і контроль за його дією, відповідальність за порушення колективного договору.

План самостійної роботи здобувачів

1. Соціальні партнери та органи соціального партнерства.
2. Проблеми правового регулювання укладення колективних договорів і угод.
3. Особливості реалізації актів соціального партнерства в умовах воєнного стану.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення соціального партнерства, назвіть його види (моделі).
2. Розкрийте сутність соціального партнерства та розкажіть про тенденції його становлення та розвитку в Україні та в країнах Європи та Америки.
3. У чому полягає різниця між колективними договорами та угодами?
4. Що таке колективний договір і в яких аспектах його можна розглядати?
5. Яка роль колективного договору в реалізації повноважень трудового колективу?
6. Назвіть етапи укладення колективних договорів.
7. Назвіть сферу поширення колективного договору.
8. Яка загальна структура колективного договору?
9. Які додатки є невід'ємною частиною колективного договору?
10. Які органи здійснюють контроль за дотриманням умов колективного договору?

Рекомендована література:

Основна: [7; 19; 20; 22];

Допоміжна: [4; 5; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 2.2. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

План лекційного заняття

1. Поняття, форми зайнятості населення в умовах ринкових відносин.
2. Поняття, форми і організація працевлаштування. Правове регулювання працевлаштування громадян України.
3. Державні гарантії права на вибір виду зайнятості в Україні.
4. Поняття безробітного і його правове становище.

План семінарського заняття

1. Право громадян на працевлаштування. Поняття, форми і організація працевлаштування. Поняття підходящої роботи.
2. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян (молоді, особи з інвалідністю, осіб, які звільнені з лав Збройних Сил, вивільнених працівників та ін.)
3. Право громадян, які зареєстровані в службі зайнятості, на профпідготовку і перекваліфікацію.
4. Поняття безробітного, його правовий статус.
5. Особливі гарантії працівникам, які втратили роботу у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці.

План самостійної роботи здобувачів

1. Характеристика Закону України «Про зайнятість населення».
2. Вправи з нормативними актами:
  - Який нормативний акт регулює відносини зайнятості населення в Україні?
  - Яка стаття, якого нормативного акту закріплює гарантії у сфері зайнятості?
  - Яка стаття, якого нормативного акту закріплює заходи щодо сприяння зайнятості населення?
  - Який нормативний акт визначає підходящу роботу для безробітного?
  - Хто здійснює контроль за додержанням законодавства про зайнятість населення?

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть правову основу зайнятості населення та працевлаштування.
2. Визначте, що таке зайнятість населення.
3. Назвіть види зайнятості та наведіть приклади.
4. Назвіть повноваження державної служби зайнятості.
5. Назвіть складові елементи структури служби зайнятості.
6. Що таке безробіття? Які причини росту безробіття?
8. Який порядок набуття правового статусу безробітного?
9. Що таке працевлаштування, поясніть його сутність.
10. Які є правові форми працевлаштування? Поясніть на прикладах.

Рекомендована література:

Основна: [7; 9; 14; 16; 10; 19; 22; 24];

Допоміжна: [1; 4; 5; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 2.3. Трудовий договір

План лекційного заняття

1. Поняття і значення трудового договору. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів.
2. Сторони трудового договору.
3. Зміст та форма трудового договору.

4. Види трудових договорів.
5. Особливості окремих видів трудових договорів.

План семінарського заняття

1. Трудовий договір його зміст та істотні умови.
2. Критерії відмежування трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів.
3. Види трудових договорів.
4. Особливості контракту за законодавством України.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Вправи з нормативними актами:

1. Які статті Кодексу законів про працю України визначають основні права та обов'язки працівника і роботодавця?
2. Хто затвердив списки виробництв на яких забороняється застосування праці неповнолітніх?
3. Де у чинному законодавстві встановлено строки трудового договору?
4. Яка стаття Кодексу законів про працю України закріплює істотні умови трудового договору?
5. Яка стаття Кодексу законів про працю України встановлює, що умови трудового договору, які погіршують правове становище працівника є недійсним?

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення трудового договору.
2. Назвіть основні групи умов змісту трудового договору та розкрийте їх сутність.
3. У чому полягає відмінність трудового договору від цивільно-правових угод?
4. Які є види трудових договорів?
5. Дайте визначення та розкрийте сутність контракту.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Підготовка та публікація тез доповідей з тематики дисципліни (тему здобувач обирає самостійно).
2. Підготовка та публікація наукової статті у співавторстві із викладачем з тематики дисципліни (тему здобувач обирає самостійно).
3. Розробка проекту закону про внесення змін до чинного КЗпП України.
4. Написання есе з тематики дисципліни.

Рекомендована література:

Основна: [7; 11; 17; 19; 20; 21-24];
Допоміжна: [2; 3; 4; 5; 10; 12];
Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];
Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 2.4. Укладення, зміна та припинення трудового договору

План лекційного заняття

1. Порядок укладення трудового договору. Особливості укладення трудового договору в умовах воєнного стану.
2. Зміна умов трудового договору. Переведення на іншу роботу.
3. Зміна істотних умов праці.
4. Підстави припинення трудового договору, їх класифікація. Розірвання трудового договору.
5. Порядок звільнення з роботи і проведення розрахунку.

План семінарського заняття

1. Загальний порядок укладення трудового договору.

2. Зміна умов трудового договору. Зміна істотних умов праці.
3. Переведення на іншу роботу.
4. Підстави припинення та розірвання трудового договору, їх класифікація.
5. Звільнення з роботи та проведення розрахунку з працівником.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Вправи з нормативними актами:

1. Які статті Кодексу законів про працю України регламентують прийом на роботу, переводи та звільнення працівників?
2. Ким затверджуються списки виробництв зі шкідливими умовами праці? Коли вони були прийняті?
3. Хто затвердив списки виробництв на яких забороняється застосування праці неповнолітніх?
4. Які статті Кодексу законів про працю України регламентують порядок встановлення випробування при прийомі на роботу?
5. Якими нормативними актами регулюється порядок ведення трудових книжок працівників?
6. Які статті Кодексу законів про працю України закріплюють положення щодо припинення трудового договору?
7. Який нормативний акт регулює порядок укладення, зміни та припинення трудового договору в умовах воєнного стану?

Перелік питань для самоконтролю:

1. Які документи потрібні для укладення трудового договору?
2. Що таке випробувальний строк? Які терміни випробування передбачені законодавством?
3. Що таке переведення і як воно впливає на перебіг трудових правовідносин?
4. Що таке зміна істотних умов праці?
5. Дайте визначення переведення. Які є види переведень?
6. Яке співвідношення понять «припинення» та «розірвання» трудового договору?
7. Назвіть підстави для розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
8. Назвіть підстави припинення трудового договору.

Рекомендована література:

Основна: [7; 11; 17; 19; 20; 24];

Допоміжна: [2; 3; 4; 5; 10; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 2.5. Робочий час та час відпочинку

План лекційного заняття

1. Поняття робочого часу за трудовим законодавством. Види робочого часу.
2. Режим та облік робочого часу і порядок його встановлення.
3. Поняття надурочних робіт і порядок їх проведення. Чергування.
4. Поняття часу відпочинку та його види.
5. Специфіка робочого часу та часу відпочинку в умовах воєнного стану.

План семінарського заняття

1. Поняття робочого часу за трудовим законодавством України. Види робочого часу.
2. Режим та облік робочого часу і порядок його встановлення.
3. Поняття надурочних робіт і порядок їх проведення. Чергування.
4. Поняття часу відпочинку та його види.
5. Поняття відпусток та їх види.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Які ж дні відповідно до ст. 73 КЗпП України («Святкові і неробочі дні») вважаються неробочими?
2. Дія статті 73 КЗпП України в умовах воєнного стану.
3. Перерви для годування дитини – це час відпочинку чи робочий час? Обґрунтуйте.
4. Чи залежить тривалість відпустки від стажу роботи?
5. Соціальні відпустки – це час відпочинку чи ні?
6. У яких випадках робота на умовах неповного робочого часу впливає на тривалість відпустки?
7. Як оплачується і як надається відпустка особам, що працюють за сумісництвом?

Перелік питань для самоконтролю

1. Охарактеризуйте поняття часу відпочинку в правовому та економічному аспектах.
2. Назвіть види часу відпочинку за чинним трудовим законодавством України.
3. Який порядок надання та використання перерв для відпочинку та харчування?
4. Як законодавчо регулюється питання надання вихідних днів на підприємствах?
5. В яких випадках закон допускає залучення працівників до роботи у вихідні дні та який порядок компенсації за роботу у ці дні?
6. Яка різниця між святковими та неробочими днями?
7. Який порядок надання та яка тривалість щорічних відпусток?
8. Який порядок надання та яка тривалість додаткових відпусток?
9. Який порядок надання та яка тривалість соціальних відпусток?
10. Який порядок та термін надання творчих відпусток?

Рекомендована література:

Основна: [7; 13; 17; 19; 22; 24];

Допоміжна: [4; 5; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Змістовний модуль 3. ОКРЕМІ ІНСТИТУТИ ТРУДОВОГО ПРАВА

Тема 3.1. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати

План лекційного заняття

1. Поняття оплати праці, її структура і функції. Нормування праці.
2. Системи оплати праці. Тарифна система та її елементи, почасова і відрядна оплата праці.
3. Загальний порядок нарахування і виплати заробітної плати. Обчислення середнього заробітку.
4. Гарантійні виплати і компенсації.
5. Преміальні та інші заохочувальні виплати.

План семінарського заняття

1. Поняття оплати праці, її структура і функції. Нормування праці.
2. Системи оплати праці. Тарифна система та її елементи, почасова і відрядна оплата праці.
3. Загальний порядок нарахування і виплати заробітної плати. Обчислення середнього заробітку.
4. Гарантійні виплати і компенсації.
5. Преміальні та інші заохочувальні виплати.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Вивчити Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р.
2. Подумайте над термінами «оплата праці» і «заробітна плата». Як вони між собою співвідносяться? Зверніть увагу на назву Закону України «Про оплату праці» та назву його

першої статті, проаналізуйте її зміст

3. Порівняйте ч. 1 ст. 1 та ч. 2 ст. 2 Закону України «Про оплату праці».
4. Яка різниця між системами і формами оплати праці?
5. Правове регулювання оплати праці в умовах воєнного стану.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Розкрийте поняття юридичного та економічного змісту заробітної плати. Який зараз розмір мінімальної зарплати в Україні?
2. Що таке норма праці, назвіть її види. Поясніть на прикладах.
3. Назвіть форми оплати праці та поясніть їх застосування на прикладах.
4. Назвіть системи оплати праці? Наведіть приклади.
5. Які є види відрядної системи оплати праці?
6. Якими критеріями користуються при встановленні надбавок до заробітної плати?
7. Як здійснюється розподіл заробітку між членами бригади (при бригадному підряді)?
8. Назвіть види та розкрийте сутність методів регулювання оплати праці.
9. Який існує порядок оплати праці при сумісництві та суміщенні професій і тимчасовому заміщенні?
10. Який існує порядок оплати надурочної роботи? Який існує порядок оплати роботи у святкові на неробочі дні?

Рекомендована література:

Основна: [7; 12; 19; 20; 21; 24];

Допоміжна: [4; 5; 11; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 3.2. Дисципліна праці

План лекційного заняття

1. Поняття трудової дисципліни та методи забезпечення.
2. Внутрішній трудовий розпорядок на підприємствах, в установах та організаціях.
3. Система заходів заохочення працівників як засіб забезпечення трудової дисципліни.
4. Юридична відповідальність за порушення трудових обов'язків. Поняття дисциплінарного проступку,
5. Заходи стягнення за порушення трудових обов'язків і порядок їх застосування.

План семінарського заняття

1. Поняття трудової дисципліни та методи забезпечення.
2. Внутрішній трудовий розпорядок на підприємствах, в установах та організаціях.
3. Система заходів заохочення працівників як засіб забезпечення трудової дисципліни.
4. Юридична відповідальність за порушення трудових обов'язків. Поняття дисциплінарного проступку,
5. Заходи стягнення за порушення трудових обов'язків і порядок їх застосування.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Подумайте над термінами «трудова дисципліна» та «дисципліна праці», чи тотожні ці поняття? Чи правильно, на Вашу думку, законодавець для назви глави 10 КЗпП обрав перший, а не другий термін?
2. Якщо «трудова дисципліна» на підприємствах, в установах, організаціях визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку, які затверджуються трудовими колективами на основі типових правил» (ст. 142 КЗпП «Правила внутрішнього трудового розпорядку. Статуту і положення про дисципліну»), то чи є необхідність у галузевих правилах внутрішнього трудового розпорядку?
3. Проаналізуйте чи всі працівники, щодо яких діють статут та положення про дисципліну, насправді є суб'єктами спеціальної дисциплінарної відповідальності.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть правову основу регулювання питань трудової дисципліни.
2. Дайте визначення трудової дисципліни.
3. Які є методи забезпечення трудової дисципліни?
4. Який існує порядок прийняття Правил внутрішнього трудового розпорядку на підприємстві, установі, організації?
5. Яка структура Правил внутрішнього трудового розпорядку та в чому полягає їх зміст?
6. В яких нормативних актах детально закріплені права і обов'язки суб'єктів трудового права?
7. Дайте визначення поняття заохочення.
8. Назвіть види заохочень у трудовому праві та дайте їм характеристику.
9. Який існує порядок застосування заохочень?
10. Розкрийте поняття дисциплінарного проступку. Назвіть склад дисциплінарного проступку.

Рекомендована література:

Основна: [7; 11; 19; 20; 22; 24];

Допоміжна: [4; 5; 6; 8; 9; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 3.3. Матеріальна відповідальність

План лекційного заняття

1. Поняття, правові підстави та умови матеріальної відповідальності працівників.
2. Види матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству.
3. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником підприємству, та порядок її покриття.
4. Матеріальна відповідальність роботодавців за шкоду, заподіяну працівникам у зв'язку з виконанням ними трудових обов'язків.

План семінарського заняття

1. Поняття, правові підстави та умови матеріальної відповідальності працівників.
2. Види матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству.
3. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником підприємству, та порядок її покриття.
4. Матеріальна відповідальність роботодавців за шкоду, заподіяну працівникам у зв'язку з виконанням ними трудових обов'язків.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Яка різниця між матеріальною відповідальністю за трудовим правом і майновою відповідальністю?
2. Які обставини виключають матеріальну відповідальність?
3. Спробуйте обґрунтувати необхідність та практичне значення ст. 133 КЗпП («Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників»).

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть умови та підстави матеріальної відповідальності у трудовому праві.
2. Чим матеріальна відповідальність у трудовому праві відрізняється від майнової відповідальності у цивільному праві?
3. В яких випадках у трудовому праві наступає повна матеріальна відповідальність працівника?
4. З якою категорією осіб укладається договір про повну матеріальну відповідальність?

5. Назвіть правову основу регулювання колективної (бригадної) матеріальної відповідальності.
6. В яких випадках застосовується підвищена матеріальна відповідальність?
7. Назвіть механізм проведення відшкодування завданих збитків.
8. Які обставини можуть бути враховані при визначенні розміру відшкодування?
9. На кого покладається обов'язок доказування наявності умов для покладення матеріальної відповідальності на працівника?

Рекомендована література:

Основна: [7; 18; 21; 22; 24];

Допоміжна: [4; 5; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 3.4. Охорона праці

План лекційного заняття

1. Поняття охорони праці та її правове забезпечення.
2. Організація охорони праці на підприємстві.
3. Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.
4. Охорона праці жінок, неповнолітніх, осіб зі зниженою працездатністю.
5. Правове забезпечення охорони праці в умовах воєнного стану.

План семінарського заняття

1. Поняття і зміст охорони праці по трудовому праву, її правове регулювання.
2. Організація охорони праці на підприємстві. Охорона праці в умовах воєнного стану.
3. Охорона праці жінок, молоді та осіб зі зниженою працездатністю.
4. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, пов'язаних з виробництвом.
5. Органи нагляду і контролю за охороною праці, їх повноваження. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Охарактеризуйте поняття охорони праці як інститут трудового права, як елемент трудових правовідносин, як функції трудового права.
2. Який механізм запровадження пільг і компенсацій для працівників, що працюють у шкідливих і важких умовах праці?
3. Чи позбавляються працівники, що працюють у шкідливих і важких умовах праці, відповідних пільг і компенсацій у випадку не проведення атестації робочих місць за умовами праці?
4. Дайте характеристику відповідності законодавства України міжнародним стандартам з питань охорони праці.
5. Проаналізуйте особливості організації охорони праці в умовах воєнного стану.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте характеристику поняття охорони праці у широкому та вузькому значеннях.
2. Яка класифікація норм у сфері охорони праці?
3. На яких роботах забороняється праця молоді та жінок?
4. Які категорії працівників підлягають обов'язковому попередньому медичному огляду при прийомі на роботу?
5. На яких роботах працівникам видається спецодяг та інші засоби індивідуального захисту?
6. Чи має право адміністрація стягувати шкоду з працівника, який втратив спецодяг?
7. Назвіть норми перенесення і переміщення вантажів, встановлені для жінок і молоді.
8. Який існує порядок проведення розслідування нещасних випадків на виробництві?

9. Які спеціальні правила з охорони праці встановлені жінкам матерям?
10. До якої відповідальності можна притягувати посадових осіб за недотримання правил охорони праці?

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 7; 15; 19; 20; 21; 24];

Допоміжна: [4; 5; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 3.5. Нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю

План лекційного заняття

1. Поняття та зміст нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю.
2. Державний нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю та охорону праці.
3. Повноваження профспілкових органів при здійсненні ними контролю за дотриманням законодавства про працю.
4. Юридична відповідальність за порушення законодавства про працю й охорону праці.
5. Державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану.

План семінарського заняття

1. Поняття та зміст нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю.
2. Державний нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю та охорону праці.
3. Повноваження профспілкових органів при здійсненні ними контролю за дотриманням законодавства про працю.
4. Юридична відповідальність за порушення законодавства про працю й охорону праці.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні функції громадського контролю за додержанням законодавства про працю.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення нагляду за дотриманням законодавства про працю.
2. У чому полягає зміст нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю? Розмежуйте їх.
3. Назвіть види контролю, який здійснюється на підприємствах, в установах, організаціях.
4. Які органи здійснюють державний нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю та охорону праці?
5. Які є основні методи роботи при здійсненні нагляду за охороною праці?
6. Назвіть повноваження профспілкових органів при здійсненні ними контролю за дотриманням законодавства про працю.
7. Яка відповідальність наступає за порушення законодавства про працю та охорону праці?
8. Які види юридичної відповідальності наступають за порушення норм трудового права?

Рекомендована література:

Основна: [2; 7; 19; 20; 22];

Допоміжна: [4; 5; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

Тема 3.6. Трудові спори

План лекційного заняття

1. Поняття трудових спорів, їх види та причини виникнення.
2. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів.
3. Поняття розгляду колективних трудових спорів.
4. Роль практики Європейського Суду з прав людини у вирішенні трудових спорів.

План семінарського заняття

1. Поняття, предмет та класифікація трудових спорів.
2. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів.
3. Порядок розгляду колективних трудових спорів.
4. Правове регулювання проведення страйків.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Проаналізуйте Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Визначте місце судових актів ЄСПЛ у системі джерел трудового права та охарактеризуйте порядок виконання рішень ЄСПЛ на території України.

2. Проаналізуйте Постанову Пленуму Верховного Суду України від 29 грудня 1992 р. № 14 «Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками».

3. Ознайомтесь зі змістом Постанови Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 р. № 9 «Про практику розгляду судами трудових спорів». 4. Ознайомтесь з Рішенням ЄСПЛ у справі «Олександр Волков проти України». Визначте, що саме у цій справі має істотне значення для вирішення трудових спорів.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Розкрийте поняття трудових спорів, охарактеризуйте їх за видами.
2. Назвіть причини виникнення трудових спорів.
3. Які нормативні акти регулюють трудові процесуальні відносини щодо вирішення трудових спорів?
4. Який існує порядок створення комісії по трудових спорах та який порядок її роботи?
5. Які трудові спори розглядає КТС?
6. Який порядок розгляду трудових спорів можливий після прийняття Конституції України?
7. Які трудові спори розглядаються безпосередньо судом?
8. Які строки встановлено для звернення в органи, що розглядають трудові спори?
9. Визначте правовий статус Національної служби посередництва та примирення.
10. Який порядок розгляду колективних трудових спорів? Які органи розглядають колективні трудові спори?

Рекомендована література:

Основна: [3; 4; 5; 7; 19; 20; 21; 22; 24];

Допоміжна: [4; 5; 7; 9; 12];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7];

Міжнародні видання: [1; 2; 3; 4].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів з навчальної дисципліни «ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Модулі	Модуль 1 (20 балів)					Контрольний захід №1	Диференційованій залік - 50 балів)	Загальна оцінка з курсу у = 50 балів + 50 балів (/диференційованій залік)	
Загальна кількість балів за модулем 1									
Теми	Т. 1.1	Т.1.2	Т. 1.3	Т.1.4					
Відповідь на семінарському занятті	2	2	2	2					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Модуль 2 (20 балів)								
Загальна кількість балів за модулем 2									
Теми	Т.2.1	Т.2.2	Т.2.3	Т.2.4	Т. 2.5				
Відповідь на семінарському занятті	2	2	2	4	2				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Модуль 3 (20 балів)					Контрольний захід №2			
Загальна кількість балів за модулем 3									
Теми	Т.3.1	Т.3.2	Т.3.3	Т.3.4	Т.3.5				Т.3.6
Відповідь на семінарському занятті	2	2	2	2	2				8
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуальна робота	10								
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE	5								

Розподіл балів з навчальної дисципліни «ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1 (20 балів)					Екзамен або диференційованій залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу у = 50 балів + 50 балів (Екзамен /диференційованій залік)
Загальна кількість балів за модулем 1							
Теми	Т. 1.1	Т.1.2	Т. 1.3	Т.1.4			
Відповідь на семінарському занятті							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модулі	Модуль 2 (20 балів)						
Загальна кількість балів за модулем 2							
Теми	Т.2.1	Т.2.2	Т.2.3	Т.2.4	Т. 2.5		

Відповідь на семінарському занятті				20			Контрольний захід №1
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модулі	Модуль 2 (20 балів)						
Загальна кількість балів за модулем 3							Контрольний захід №2
Теми	T.3.1	T.3.2	T.3.3	T.3.4	T.3.5	T.3.6	
Відповідь на семінарському занятті						20	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Індивідуальна робота	10						
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE	5						

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	2
Тестовий блок	2
Всього	4

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання тестового блоку

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який правильно вирішив усі тестові завдання.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав правильні відповіді на половину тестових завдань	1,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав правильні відповіді менше ніж на половину тестових завдань	0,5-1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не вирішив жодного тестового завдання.	0

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання

10*	Виконано на вибір студента одне із завдань: 1. Підготовка та публікація тез доповідей з тематики дисципліни (тему здобувач обирає самостійно). 2. Підготовка та публікація наукової статті у співавторстві із викладачем з тематики дисципліни (тему здобувач обирає самостійно). 3. Розробка проекту закону про внесення змін до чинного КЗпП України. 4. Написання есе з тематики дисципліни.
5	Студент не виконував завдання №1 та №2 індивідуальної роботи. А інші, обрані ним завдання індивідуальної роботи, виконано не в повному обсязі, допущені помилки при розробці проекту закону про внесення змін до чинного КЗпП України, а також у Есе з тематики дисципліни студент не достатньо висловив свою власну думку.
0	Не виконано завдання, які встановлені робочою програмою стосовно індивідуально-консультаційної роботи.

* Результати навчання отримані в неформальній освіті можуть бути зараховані, як бали за індивідуально-консультаційну роботу.

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях (заочна форма)

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	5
Тестовий блок	5
Всього	10

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неточності та помилки.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання тестового блоку

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав правильні відповіді на всі тестові завдання	5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав правильні відповіді на половину тестових завдань	2,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав правильні відповіді менше ніж на половину тестових завдань	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
10*	Виконано на вибір студента одне із завдань: 1. Підготовка та публікація тез доповідей з тематики дисципліни (тему здобувач обирає самостійно).

	<p>2. Підготовка та публікація наукової статті у співавторстві із викладачем з тематики дисципліни (тему здобувач обирає самостійно).</p> <p>3. Розробка проекту закону про внесення змін до чинного КЗпП України.</p> <p>4. Написання есе з тематики дисципліни.</p>
5	Студент не виконував завдання №1 та №2 індивідуальної роботи. А інші, обрані ним завдання індивідуальної роботи, виконано не в повному обсязі, допущені помилки при розробці проекту закону про внесення змін до чинного КЗпП України, а також у Есе з тематики дисципліни студент не достатньо висловив свою власну думку.
0	Не виконано завдання, які встановлені робочою програмою стосовно індивідуально-консультаційної роботи.

* Результати навчання отримані в неформальній освіті можуть бути зараховані, як бали за індивідуально-консультаційну роботу.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			

60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	Задов.	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль за рівнем та повнотою засвоєння матеріалу з навчальної дисципліни «Трудове право України» здійснюється через поточний та підсумковий контролю. Для підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Трудове право України» навчальним планом передбачено екзамен, на якому визначаються якісні показники знань з трудового права, набутих здобувачами під час вивчення навчальної дисципліни.

Для оцінки знань здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня з навчальної дисципліни «Трудове право України» використовуються такі методи контролю: – індивідуальне опитування здобувачів (усне та письмове);

- тестування;
- захист есе, доповідей;
- виконання модульних контрольних робіт;
- тестовий контроль на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE;
- екзамен.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань для поточного контролю (МКР № 1):

1. Основні права людини у сфері праці, право на працю як ключове з них.
2. Поняття та характеристика предмету трудового права.
3. Поняття та особливості методу трудового права в сучасних умовах.
4. Поняття трудового права як самостійної галузі права України.
5. Поняття, класифікація та значення принципів і функцій трудового права.
6. Поняття джерел трудового права, їх класифікація та види.
7. Міжнародні правові акти про працю як джерела трудового права.
8. Локальні нормативно-правові акти: поняття, види, особливості.
9. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні і застосуванні законодавства про працю.
10. Охарактеризуйте загальне і спеціальне законодавство про працю.
11. Особливості організації праці в умовах воєнного стану.
12. Міжнародна організація праці: загальна характеристика. Конвенції та Рекомендації

МОП.

13. Поняття та класифікація суб'єктів трудового права.
14. Характеристика суб'єктів трудового права.
15. Загальна характеристика та поняття системи правовідносин у трудовому праві.
16. Структура трудових правовідносин та їх характеристика.
17. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.
18. Загальна характеристика законодавства про соціальний діалог в Україні.
19. Поняття та значення соціального партнерства.
20. Поняття та види колективних угод за законодавством України.
21. Загальна характеристика колективного договору, як акту соціального партнерства.
22. Особливості дії актів соціального партнерства в умовах воєнного стану.
23. Поняття та роль колективних угод у регулюванні трудових відносин.
24. Колективні переговори, розробка і порядок укладення колективного договору.
25. Реалізація колективного договору і контроль за його дією, відповідальність за порушення колективного договору.
26. Поняття, форми зайнятості населення і державної політики в сфері праці.
27. Поняття, характеристика та форми зайнятості населення.
28. Правовий статус безробітного.
29. Трудовий договір: сторони та зміст.
30. Класифікація підстав припинення трудового договору та їх характеристика.
31. Підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця, їх характеристика
32. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника, порядок оформлення звільнення і розрахунку.
33. Трудова функція працівника.
34. Поняття трудового договору та його види.
35. Порядок укладання трудового договору.
36. Особливості укладення, зміни та припинення трудового договору в умовах воєнного стану.
37. Особливості застосування контракту законодавством України.
38. Переміщення на інше місце роботи та зміна істотних умов праці.
39. Поняття переведення на іншу роботу, їх види.
40. Зміна умов трудового договору.

Перелік питань для поточного контролю (МКР № 2):

1. Поняття та види робочого часу, значення його правового регулювання.
2. Поняття і види часу відпочинку.
3. Режим та облік робочого часу і порядок його встановлення.
4. Поняття надурочних робіт і порядок їх проведення. Чергування.
5. Щорічна основна відпустка та порядок її надання.
6. Додаткові відпустки та їх види.

7. Особливості робочого часу та часу відпочинку їхній облік в умовах воєнного стану.
8. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку в умовах воєнного стану.
9. Залучення окремих категорій працівників до робіт в умовах воєнного стану.
10. Особливості переведення та зміни істотних умов праці в умовах воєнного часу.
11. Призупинення дії трудового договору за законодавством України.
12. Поняття заробітної плати її ознаки та структура.
13. Характеристика методів регулювання заробітної плати.
14. Загальна характеристика систем заробітної плати.
15. Поняття гарантійних і компенсаційних виплат, їх види.
16. Тарифна система та її елементи.
17. Преміальні та інші заохочувальні виплати.
18. Поняття, значення і методи дисципліни праці.
19. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
20. Поняття, ознаки та види дисциплінарної відповідальності в трудовому праві України.
21. Дисциплінарний проступок як підстава для притягнення до дисциплінарної відповідальності.
22. Дисциплінарне стягнення та порядок його застосування, додаткові заходи впливу на порушників дисципліни праці.
23. Поняття, значення, функції матеріальної відповідальності в трудовому праві.
24. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівника за шкоду, заподіяну майну роботодавця.
25. Види матеріальної відповідальності працівників їх характеристика.
26. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником роботодавцю при виконанні ним трудових обов'язків і порядок її відшкодування.
27. Матеріальна відповідальність роботодавця в трудових відносинах.
28. Відшкодування моральної шкоди роботодавцем працівнику.
29. Відшкодування роботодавцем шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням трудових обов'язків.
30. Поняття охорони праці, її правове забезпечення.
31. Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці на підприємстві.
32. Особливості охорони праці жінок, молоді й осіб зі зниженою працездатністю.
33. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.
34. Державний нагляд та громадський контроль за додержанням законодавства про працю.
35. Поняття, види і причини виникнення трудових спорів.
36. Охарактеризуйте правове становище органів які розглядають трудові спори.
37. Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів).
38. Національна служба посередництва і примирення, її компетенція.
39. Право на страйк та його правове регулювання.
40. Охарактеризуйте трудові договори на сезонні роботи, які особливості припинення цих договорів
41. Трудовий договір з мігрантом: особливості укладання та реалізації.
42. Особливості трудових відносин між роботодавцем та неповнолітнім.
43. Особливості та види відрядної оплати праці.
44. Державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану.
45. Правове регулювання оплати праці в умовах воєнного стану.

Перелік питань з курсу «Трудове право України»

1. Основні права людини у сфері праці, право на працю як ключове з них.
2. Поняття та характеристика предмету трудового права.
3. Поняття та особливості методу трудового права в сучасних умовах.
4. Поняття трудового права як самостійної галузі права України.
5. Поняття, класифікація та значення принципів і функцій трудового права.
6. Поняття джерел трудового права, їх класифікація та види.
7. Міжнародні правові акти про працю як джерела трудового права.
8. Локальні нормативно-правові акти: поняття, види, особливості.

9. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні і застосуванні законодавства про працю.
10. Охарактеризуйте загальне і спеціальне законодавство про працю.
11. Реформа законодавства України про працю: основні тенденції та напрямки.
12. Міжнародна організація праці: загальна характеристика. Конвенції та Рекомендації МОП.
13. Поняття та класифікація суб'єктів трудового права.
14. Характеристика суб'єктів трудового права.
15. Загальна характеристика та поняття системи правовідносин у трудовому праві.
16. Структура трудових правовідносин та їх характеристика.
17. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.
18. Загальна характеристика законодавства про соціальний діалог в Україні.
19. Поняття та значення соціального партнерства.
20. Поняття та види колективних угод за законодавством України.
21. Загальна характеристика колективного договору, як акту соціального партнерства.
22. Поняття та значення колективного договору в сучасних умовах.
23. Поняття та роль колективних угод у регулюванні трудових відносин.
24. Колективні переговори, розробка і порядок укладення колективного договору.
25. Реалізація колективного договору і контроль за його дією, відповідальність за порушення колективного договору.
26. Поняття, форми зайнятості населення і державної політики в сфері праці.
27. Поняття, характеристика та форми зайнятості населення.
28. Правовий статус безробітного.
29. Трудовий договір: сторони та зміст.
30. Класифікація підстав припинення трудового договору та їх характеристика
31. Підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця, їх характеристика
32. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника, порядок оформлення звільнення і розрахунку.
33. Трудова функція працівника.
34. Поняття трудового договору та його види
35. Порядок укладання трудового договору.
36. Випробування при прийнятті на роботу та його юридичне значення.
37. Особливості застосування контракту законодавством України.
38. Переміщення на інше місце роботи та зміна істотних умов праці.
39. Поняття переведення на іншу роботу, їх види.
40. Зміна умов трудового договору.
41. Особливості окремих видів трудових договорів.
42. Поняття та види робочого часу, значення його правового регулювання.
43. Поняття і види часу відпочинку.
44. Режим та облік робочого часу і порядок його встановлення.
45. Поняття надурочних робіт і порядок їх проведення. Чергування.
46. Щорічна основна відпустка та порядок її надання.
47. Додаткові відпустки та їх види.
48. Поняття заробітної плати її ознаки та структура.
49. Характеристика методів регулювання заробітної плати.
50. Загальна характеристика систем заробітної плати.
51. Поняття гарантійних і компенсаційних виплат, їх види.
52. Тарифна система та її елементи.
53. Преміальні та інші заохочувальні виплати.
54. Поняття, значення і методи дисципліни праці.
55. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
56. Поняття, ознаки та види дисциплінарної відповідальності в трудовому праві України.
57. Дисциплінарний проступок як підстава для притягнення до дисциплінарної відповідальності.
58. Дисциплінарне стягнення та порядок його застосування, додаткові заходи впливу на

порушників дисципліни праці.

59. Поняття, значення, функції матеріальної відповідальності в трудовому праві.
60. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівника за шкоду, заподіяну майну роботодавця.
61. Види матеріальної відповідальності працівників їх характеристика.
62. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником роботодавцю при виконанні ним трудових обов'язків і порядок її відшкодування.
63. Матеріальна відповідальність роботодавця в трудових відносинах.
64. Відшкодування моральної шкоди роботодавцем працівнику.
65. Відшкодування роботодавцем шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням трудових обов'язків.
66. Поняття охорони праці, її правове забезпечення.
67. Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці на підприємстві.
68. Особливості охорони праці жінок, молоді й осіб зі зниженою працездатністю.
69. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.
70. Державний нагляд та громадський контроль за дотриманням законодавства про працю.
71. Поняття, види і причини виникнення трудових спорів.
72. Охарактеризуйте правове становище органів які розглядають трудові спори.
73. Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів).
74. Національна служба посередництва і примирення, її компетенція.
75. Право на страйк та його правове регулювання.
76. Відмінності трудового договору від цивільно-правового договору.
77. Охарактеризуйте трудові договори на сезонні роботи, які особливості припинення цих договорів
78. Трудовий договір з мігрантом: особливості укладання та реалізації.
79. Особливості трудових відносин між роботодавцем та неповнолітнім.
80. Особливості та види відрядної оплати праці.
81. Особливості організації праці в умовах воєнного стану.
82. Особливості укладення, зміни та припинення трудового договору в умовах воєнного стану.
83. Особливості робочого часу та часу відпочинку їхній облік в умовах воєнного стану.
84. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку в умовах воєнного стану.
85. Залучення окремих категорій працівників до робіт в умовах воєнного стану.
86. Особливості переведення та зміни істотних умов праці в умовах воєнного часу.
87. Призупинення дії трудового договору за законодавством України.
88. Державний нагляд (контроль) за дотриманням законодавства про працю у період дії воєнного стану.
89. Правове регулювання оплати праці в умовах воєнного стану.
90. Особливості дії актів соціального партнерства в умовах воєнного стану.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Актуальні теоретичні та практичні проблеми відшкодування моральної шкоди потерпілим працівникам від нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань : монографія / за наук. ред. О. М. Ярошенка. Харків: Юрайт, 2022. 272 с.
2. Бабенко Е. В. Захист трудових прав працівників при припиненні трудових правовідносин (у тому числі при банкрутстві) : монографія. Харків : Панов. 2019. 400 с.
3. Бонтлаб В. В. Проблеми теорії та практики нормативно-правового регулювання вирішення трудових спорів (конфліктів) : монографія. Київ : Вид-во «ПВГОІ «Видавництво «Людмила». 2019. 420 с.
4. Бурак В.Я. Правовий механізм захисту трудових прав та законних інтересів працівників: монографія. Львів: Львівський нац. ун-тет ім. Івана Франка, 2021. 440 с.

5. Єгорова-Луценко Т. П. Загальнотеоретична характеристика правових основ забезпечення, реалізації та захисту трудових прав працівників сільського господарства в Україні : монографія. Київ : ПВГОІ «Видавництво Людмила». 2020. 384 с.
6. Жигалкін І. П. Система принципів трудового права України: проблеми сучасної теорії і практики : монографія. Харків : Право, 2015. 360 с.
7. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР від 17.12.1971 р., додаток до № 50.
8. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секрет.), Ю. Г. Барабаш 372 та ін. ; Нац. акад. прав. наук України. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2011. 1128 с.
9. Костюченко О. Є. Реалізація соціального призначення трудового права в Україні : монографія. Харків : Право, 2018. 392 с.
10. Кузьменко В. В. Місце і роль судової практики та правового звичаю у системі джерел трудового права України : монографія. Київ : ФОП Кандиба Т.П. 2021. 380 с.
11. Мельник К. Ю., Бабенко А. О. Проблеми юридичних гарантій трудових прав працівників при укладенні, зміні та розірванні трудового договору : монографія. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 240 с.
12. Пижова М. О. Юридичні гарантії реалізації права працівників на справедливу оплату праці : монографія: Київ : Вид-во «Наукова столиця», 2021. 376 с.
13. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. № 504 // Відомості Верховної Ради України, 1997, № 2, ст. 4.
14. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України № 1533 від 2 березня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України, 2000, № 22, ст. 171.
15. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: 37 Закон України № 1105 від 23.09.1999 р. // Відомості Верховної Ради України, 1999, № 46-47, ст. 403.
16. Про зайнятість населення: Закон України № 5067 від 5 липня 2012 року // Відомості Верховної Ради, 2013, № 24, ст. 24.
17. Про затвердження Переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота і яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня: Постанова КМУ № 163 від 21.02.2001 // Офіц. вісн. України. 2001. № 9. Ст. 352.
18. Про затвердження Переліку робіт, при виконанні яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, умови її застосування і Типового договору про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність: Наказ Міністерства праці України від 12 травня 1996 р. № 43.
19. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану Закон України № 2136-IX від 15.03.2022. // Офіц. вісн. України. 2022. № 31. Ст. 1634.
20. Правова система України в умовах воєнного стану : збірник наукових праць / за загальною редакцією О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської, М. М. Хоменка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 540 с.
21. Рим О. М. Трудове право Європейського Союзу: монографія. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2020. 596 с
22. Ярошенко О. М., Луценко О. Є. Правові позиції та висновки Верховного Суду України та Великої Палати Верховного Суду щодо вирішення трудових спорів : навч. посібн. 2-ге вид. Харків : Право, 2020. 194 с.
23. Ярошенко О., Іншин М., Жигалкін І. Індивідуальне та колективне трудове право України : наук. видання. Харків : Юрайт, 2021. 412 с
24. Ярошенко О. М., Іншин М. І., Луценко О. Є. Захист трудових прав працівників, обраних на виборні посади: актуальні проблеми правозастосування : монографія. Харків : Юрайт, 2022. 188 с.

Допоміжна:

1. Боднарчук О.Г. Щодо переведення науково-педагогічних (наукових) працівників на дистанційну (надомну) роботу у зв'язку з поширенням корона вірусної хвороби (COVID-19): новації законодавства // Юридичний науковий електронний журнал. № 5. 2020. С. 96–99.

2. Боднарчук О.Г. Конфлікт інтересів у діяльності посадових осіб закладів освіти, зумовлений підпорядкуванням близьких осіб // Юридичний науковий електронний журнал. № 7. 2020. С. 185-189.

3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 11: Трудове право / ред. кол. С.М. Прилипка (голова), М.І. Іншин (заст. голови), О.М. Ярошенко та ін.; Нац. акад. прав. наук України; ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. н-т ім. Ярослава Мудрого. 2018. 776 с.

4. Гетьманцева Н., Митрицька Г. Правові засоби в механізмі правового регулювання суспільних відносин у сфері найманої праці. Підприємство, господарство і право. 2021. № 3. С. 132-140.

5. Іншин М. І., Щербина В. І. Ідеологічні основи сучасного трудового права України : монографія. Харків : Діса плюс, 2016. 328 с.

6. Колеснік Т. В. Забезпечення дисципліни праці в умовах ринкової економіки: теорія та практика : монографія. Харків : У справі, 2016. 428 с.

7. Костюченко О.Є. Обмеження обсягу дисциплінарної влади роботодавця. Підприємство, господарство і право. 2018. № 2. С. 74–79.

8. Менів Л.Д. Урегулювання трудових спорів шляхом медіації. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Ужгород. 2022. С.182-185

9. Менів Л. Д., Білосусюк В. В. Регулювання проблеми дискримінації у сфері праці на прикладі законодавства Франції. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 2. С. 104–107. URL : http://www.lsej.org.ua/2_2019/29.pdf.

10. Правове забезпечення оплати праці державних службовців: актуальні проблеми теорії та практики : монографія / за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Юрайт, 2018. 260 с.

11. Сільченко С., Сербіна Д. Дистанційна праця: сучасний стан і перспективи розвитку правового регулювання. Підприємство, господарство і право. 2021. № 1. С. 93-99.

12. Машков К. Є., Горностаї О. Б., Товт Т. О. Особливості трудових відносин в умовах воєнного стану: нормативно-правове регулювання. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2022. №1. С.125-131.

13. Ярошенко О. М., Костюченко О.Є. Правова природа премій у системі оплати праці. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 7. С. 491- 497.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний портал Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua>
2. Правовий портал Ліга:Закон – <http://www.ligazakon.ua/ua/>
3. Урядовий портал – <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Єдиний державний реєстр судових рішень – <http://reyestr.court.gov.ua>
6. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Наукометрична база Google Академія – <https://scholar.google.com.ua/?hl=uk>

Міжнародні видання:

1. European Commission .Eurostat – <http://ec.europa.eu/eurostat/portal/page/portal/eurostat/home>
2. EUR-Lex Access to European Union law – <http://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties.html>
3. Council of Europe – <http://www.coe.int/en/web/conventions/home>
4. European Union – https://europa.eu/european-union/index_en

с.

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу програму навчальної дисципліни «Трудове право України» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» освітня програма «Митна безпека»; галузь знань 26 «Цивільна безпека» спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність», освітня програма «Правоохоронна діяльність» Державного податкового університету.

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право України» підготовлена у відповідності до вимог нормативних документів щодо оформлення та видання навчально-методичної літератури і є придатною для підготовки до проведення всіх видів навчальних занять з курсу «Трудове право України».

В робочій програмі навчальної дисципліни «Трудове право України» правильно визначені мета та завдання, чітко сформульований опис вимог щодо рівня якості засвоєння змісту навчання, сформованості способів діяльності з даної навчальної дисципліни. У змісті робочої програми розкриті основні питання, які розглядаються по кожній темі, визначена форма підсумкового контролю – диференційований залік, сформований список необхідної основної та допоміжної літератури, інформаційних ресурсів тощо.

Робочу програму складено на засадах об'єктивності, логічної послідовності й доступності викладу.

В цілому робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право України» є завершеною методичною розробкою, складена на належному рівні і є придатною для використання у навчальному процесі.

Рецензент

Омельчук Л.В., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри кримінальної юстиції

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу програму обов'язкової навчальної дисципліни «Трудове право України» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» освітня програма «Митна безпека»; галузь знань 26 «Цивільна безпека» спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність», освітня програма «Правоохоронна діяльність» Державного податкового університету.

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право України» підготовлена у відповідності до вимог щодо оформлення та видання навчально-методичної літератури і є придатною для підготовки до проведення всіх видів навчальних занять: лекцій, семінарів, самостійної та індивідуально-консультаційної роботи з курсу «Трудове право України».

Робочу програму складено за проблемно-хронологічним принципом, на засадах об'єктивності, логічної послідовності й доступності викладу. Актуальність наведеного у робочій програмі навчальної дисципліни теоретичного й практичного матеріалу, без сумніву, зумовлена пошуком нових шляхів розвитку та вдосконалення діючої системи професійного навчання.

В робочій програмі навчальної дисципліни висвітлено мету і завдання навчальної дисципліни, розкрито структуру, зміст та основні питання по кожній темі, виокремлено контрольні питання з навчальної дисципліни, дано розподіл балів, які отримують здобувачі, сформований список необхідної основної та допоміжної літератури, інформаційних ресурсів тощо.

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право України» складена на належному рівні і може бути використана у навчальному процесі.

Рецензент:

Самілик Л.О. к.ю.н., доцент,
доцент кафедри приватного права